

VINERI • 14 AUGUST 2009 • ANUL LIX NR. 33

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Libertatea presei!?!?

Micherecheni, la mănăstirile din țara-mamă

Jurnaliștii români din jurul României își strâng rândurile

CALENDAR ORTODOX

17 august, luni – Sf. Sfințit Mc. Miron; Sf. Mc. Straton, Ciprian și Tirs.
18 august, marți – Sf. Mc. Flor, Lavru, Polien și Leon.
19 august, miercuri – Sf. Mc. Andrei Stratilat; Cuv. Timotei, Agapie și Tecla.
20 august, joi – Sf. Prooroc Samuel; Sf. Mc. Sever și Eliodor.
21 august, vineri – Sf. Ap. Tadeu; Sf. Mc. Vasa; Sf. Mc. Donat diac., Romul pr., Silvan diac. și Venust.
22 august, sâmbătă – Sf. Mc. Agatonic, Antuza, Zotic, Irineu și Or.
23 august, duminică – Sf. Mc. Lup; Sf. Sfințit Mc. Irineu (Odovania Praznicului Adormirii Maicii Domnului) Duminica a XI-a după Rusalii

AGENDĂ

17 august

1925 – s-a stins din viață marele prozator român Ioan Slavici, unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai prozei românești, întemeietor al romanului realist ardelean.

18 august

1959 – la Teatrul de Operă și Balet din București a avut loc premiera operei „Răscoala”, dramă populară muzicală de George Dumitrescu, sub formă de concert.

19 august

1891 – s-a stins din viață Theodor Aman, pictor român.

20 august

1972 – dansatorul Gheorghe Nistor din Micherechi a primit distincția „Maestru al artei populare”.

21 august

1723 – s-a stins din viață Dimitrie Cantemir, clasic al literaturii române, autor al primului roman românesc, „Istoria ieroglică”, de mare virtuozitate stilistică.

22 august

1890 – s-a stins din viață, la Mircești, Vasile Alecsandri, reprezentant de frunte al revoluției de la 1848 din Moldova, luptător pentru Unire, personalitate politică marcantă și diplomat care a militat pentru creșterea prestigiului României în Europa.

23 august

1572 – în „Noaptea Sfântului Bartolomeu” (moment culminant al războaielor dintre catolici și protestanți) în Franța sunt atacați și masacrați aproape 30.000 de hughenoti.

Citatul
săptămânii

„Oamenii de rând trăiesc ca să mănânce și să bea. Oamenii de valoare mănâncă și beau ca să simtă că trăiesc.”

Socrate

(cca. 470 î.Hr. – 7 mai 399 î.Hr.)

Budapesta

Nou membru în AȚRU

Comisia Națională Electorală (CNE) a decis la ședința sa de luni, 10 august, că noul membru al Adunării Generale a Auto-guvernării pe Țară a Românilor din Ungaria este *Alexandru Monoc* din Săcal, care a intrat în acest for în urma demisionării lui *Gheorghe Ardelean* din Cenadul Unguresc. Din decizia Comisiei Electorale aflăm că președintele AȚRU

a anunțat CNE printr-o scrisoare datată în 21 iulie 2009 că, la ultima ședință a Adunării Generale din data de 27 iunie 2009, Gheorghe Ardelean a renunțat la mandatul său din AȚRU.

Președintele Asociației pe Țară pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria (AȚRIRU), asociație care are dreptul să propună de pe lista sa noul

membru al AȚRU, l-a propus într-o scrisoare datată pe 30 iulie 2009, pe *dr. Florea Olteanu*, deputat în Medgyesegyháza. Deoarece cererea AȚRIRU a întârziat termenul obligatoriu de 30 de zile, CNE a decis că noul membru al AȚRU va fi următorul de pe listă, adică *Alexandru Monoc*. AȚRIRU poate înainta recurs în termen de 3 zile, după decizie. A.C.

București

România urgentează
găsirea ucigașilor
lui Marian Cozma

Pe 8 august 2009 s-au împlinit șase luni de la tragicul incident care a condus la decesul handbalistului român *Marian Cozma*. Ministrul român al Tineretului și Sportului, *Sorina Plăcintă*, a depus, sâmbătă o coroană simbolică la mormântul lui *Marian Cozma* din Cimitirul Pipe-ra și a transmis condoleanțe familiei îndurerate, transmite Romanian Global News citând Prompt Media.

„Acum șase luni am asistat cu toții la tragica dispariție a celui care a fost *Marian Cozma*. Solicit, pe această cale, autorităților

din Ungaria, să depună toate eforturile pentru finalizarea cât mai rapidă a anchetei privind circumstanțele acestui eveniment nefericit și să avem o clarificare a situației, iar vinovații să plătească. Îmi doresc ca sportul românesc să nu mai aibă parte de asemenea momente de tristețe, când sportivi valoroși îl părăsesc lăsând în urmă durere și neputință. Vreau să îmi exprim toată compasiunea și tot sprijinul meu pentru familia îndurerată a marelui campion *Marian Cozma*”, a precizat ministrul *Sorina Plăcintă*.

E.I.

Aletea

Festival
de gătit
în aer liber

Gulaș și gustări tradiționale nemțești, mâncăruri tradiționale la ceaun, ciorbe și tocănițe fel de fel s-au preparat, sâmbătă, 8 august, la Aletea, la Concursul de Gătit în Aer Liber, care s-a desfășurat la Centrul Cultural din oraș.

Cea mai populară mâncare s-a dovedit a fi tocănița de vită preparată de echipa lui *Teodor Botaș* din Aletea.

Românii din Chitighaz au fost reprezentați la concurs de echipa lui *Gheorghe Ardelean*, care a gătit o tocăniță de porc la ceaun. A.B.

În excursie
la Făget

În perioada 7–9 august, Asociația Culturală Română din Chitighaz a organizat o excursie la Făget. De la președintele *Gheorghe Gros* am aflat că au participat în total 21 de excursioniști, membri ai asociației chitighăzene, care au fost încântați de zona frumoasă pe unde au colindat și de mănăstirile din zona Făgetului, unde au făcut în decursul celor trei zile scurte pelerinaje. A.B.

Pelerinaj la Mănăstirea
Hodoș-Bodrog

Un grup de credincioși din Chitighaz vor face un pelerinaj la Mănăstirea Hodoș-Bodrog din județul Arad în perioada 14–15 august, de Sfânta Sărbătoare a Adormirii Maicii Domnului (Sântămăria Mare). *Petru Selean*, președintele Autoguvernării Românești din Chitighaz ne-a informat că de zece ani înfăptuiesc acest pelerinaj, pentru care au primit un sprijin de la Fundatia

Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. Anul acesta, fiindcă nu au câștigat concursul la fundație și pentru că plecarea la Bodrog este o tradiție moștenită de la strămoșii chitighăzenilor care pe vremuri făceau drumul la mănăstire cu căruțele și pe jos, pelerinii din Chitighaz vor merge la mănăstire pe cont propriu cu mai multe mașini. A. Butar

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foiaia românească aparține autorilor. Foiaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Bisericuță pe malul Dunării, lângă Orșova
(Foto: Eva Iova)

Jurnaliștii români din jurul României își strâng rândurile

Prima ediție a Congresului Internațional al Jurnaliștilor Români s-a desfășurat la sfârșitul săptămânii trecute sub genericul „Limbaj–Mesaj–Libertate”. Deschiderea lucrărilor a avut loc vineri, 7 august, la Drobeta Turnu Severin, unde participanții au dezbătut situația presei românești din afara granițelor țării, în prezența președintelui Traian Băsescu. La evenimentul organizat de Forumul Internațional al Jurnaliștilor Români, cu sprijinul Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni (DRRP) din cadrul Ministerului Afacerilor Externe au participat circa 100 de reprezentanți ai organismelor de presă românească din țară și din vecinătate (Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, Serbia, Bulgaria, Albania, Grecia), reprezentanți ai Parlamentului, Guvernului, oameni politici, experți și reprezentanți ai societății civile din România.

Discuțiile au avut în centru identificarea unor soluții pentru a face mai vizibilă presa românească din jurul României în presa din România.

În România, presa este liberă

Cel mai important moment a fost deschiderea făcută chiar de președinte-

autoimpuse pot viza atât limbajul, „decenta în exprimare”, cât și modul de abordare a subiectelor, dar și „abordarea față de stat”.

Băsescu a mai spus că o societate este democratică atunci când are două elemente: nediscriminare și libertate de exprimare. „Referindu-ne la libertatea presei, cred că este una din

dă la adresa presei din Moldova, care a avut un rol important în succesul forțelor democratice la recente alegeri parlamentare: „Datorită presei s-au putut afla și adevărurile crunte ale unui regim care nu mai respecta chiar libertatea de exprimare, a unui regim care a recurs la provocări pentru a crea atmosfera necesară să utilizeze instituțiile de forță ale statului. A fost o lecție pe care presa din Republica Moldova a dat-o foarte multor jurnaliști, o lecție de curaj, de profesionalism și de capacitate de a pune realitățile deasupra chiar a propriei siguranțe. În ceea ce ne privește, vom rămâne consecvenți susținători ai presei de limbă română și vom continua să îmbunătățim resursele puse la dispoziția presei de limbă română din țările din jurul frontierelor României.”

le Traian Băsescu, al cărui discurs despre relațiile statului român cu minoritățile românești din afara granițelor a fost aplaudat de cei prezenți. El a declarat că, din punctul său de vedere, presa din România este liberă, neexistând pârghii ale statului care să îngreueze libertatea de exprimare, și că, pe de altă parte, presa trebuie să-și ia libertate „atât cât vrea ea”. „Am avut întotdeauna convingerea că presa trebuie să-și ia libertate atât cât vrea ea, atâta cât consideră că trebuie să aibă și în limitele pe care ea consideră că trebuie să și le autoimpună”, a spus șeful statului român, precizând că limitele

principalele garanții pe care un sistem politic trebuie să le dea”.

Cereți drepturile care vi se cuvin...

Pe de altă parte, președintele i-a îndemnat pe jurnaliștii români din afara granițelor prezenți la eveniment să își ceară deschis drepturile care li se cuvin. „Drepturile se cer și se iau, pentru că prea puțini sunt cei dispuși să îți ofere drepturi dacă nu le ceri. Pentru anul următor avem în vedere o susținere financiară mai consistentă pentru presa de limbă română din statele vecine.”

El a avut cuvinte de lau-

Românii de aproape

Traian Băsescu a vorbit și despre obligațiile României față de românii din jur. „Români sunt circa 10 milioane răspândiți în lume, dar românii din jurul frontierelor sunt românii din apropierea noastră, românii care au plătit de multe ori dreptul de a-și păstra limba, cultura, cu deportări, cu nedreptăți, cu abuzuri, dar nu au renunțat nici o clipă să-și păstreze cultura și limba. De aceea, cred că față de acei români din afara frontierelor obligațiile noastre sunt mai mari.

(Continuare

în pagina a 4-a)

EDITORIAL

Libertatea presei?!!

La sfârșitul săptămânii trecute am avut ocazia să cunosc mai mulți dintre cei care au semnat din solidaritate petiția *Foii românești* contra deciziei Fundației Publice pentru Minorități de a înjumătăți banii de subvenționare ai singurului săptămânal în limba română din Ungaria. Oameni pe care nu i-am văzut niciodată în viață, ne mărturiseau că citesc pe internet *Foia* și au fost foarte indignați să afle ce se poate întâmpla într-o țară membră a Uniunii Europene, cu o revistă a minorității române. Majoritatea participanților la primul congres al Forumului Internațional al Jurnaliștilor Români cunosc *Foia românească*, o citesc pe internet, și prin aceasta cunosc și problemele comunității românești din Ungaria. Nimeni nu înțelege cu ce se mănâncă „autoguvernările”, ce sunt, de fapt, acestea și de ce nu sunt mai active asociațiile românilor de aici. Au auzit și ei despre etnobusiness, dar nu pot pricepe nici în ruștină capului cum se poate ajunge ca un ne-român să-i reprezinte pe români. În Serbia, Ucraina sau Republica Moldova acest lucru este de domeniul science-fictionului. La această întâlnire am avut straniu sentiment că deja și presa de limbă română din Moldova este mai liberă și mai curajoasă, decât cea a românilor din Ungaria. Mulți cred că, cu cât ești mai aproape de Bruxelles (și mai departe de Moscova), este ceva normal ca lucrurile să meargă tot mai bine. Iată că nu este așa.

Presa românească din jurul granițelor României a fost încurajată „să-și ia libertate atât cât vrea ea” chiar de președintele țării, Traian Băsescu, care în România deseori este criticat pentru relația sa cu presa. Față de reprezentanții presei românești din jurul României el a dat dovadă de o corectitudine deosebită și un angajament serios. Deschizând lucrările congresului, el a pus un deosebit accent pe libertatea presei românești din jurul granițelor și pe rolul extrem de important pe care aceasta trebuie să îl aibă în mijlocul comunității. „Presa joacă un rol esențial până când toți vecinii noștri vor înțelege să sprijine învățătura în limba română, dreptul de exprimare în limba română, școli în limba română... Presa rămâne unul din mijloacele de a menține spiritul, cultura, limba, vii și de a le promova, dacă vreți, de a le ține în portofoliul de cunoștințe, de a ține limba română și cultura românească în portofoliul de cunoștințe al etnicilor români din afara frontierelor. Considerăm că acest lucru nu este o obligație a presei de limbă română din afara frontierelor, ci este o libertate, libertatea presei de a promova, de a apăra drepturile etnicilor români în țări în care aceasta nu este una din prioritățile statelor respective.”

Țin minte când am auzit pentru prima dată un astfel de discurs. S-a întâmplat acum vreo cinci ani, la sediul ATRU, când Titus Corlățean, șeful de atunci al Departamentului pentru Românii de Pretutindeni le-a atras atenția mai marilor de la Autoguvernarea pe Țară, că pe lângă școală și biserică, al treilea pilon extrem de important în viața unei minorități este... presa. Mulți au înghițit atunci în sec, pentru că nu prea le-a fost pe plac. Le-a amintit de faptul că ei încă nu stăpânesc sută la sută presa, ceea ce în gândirea lor înseamnă că încă nu sunt atotputernici. S-au pus apoi pe treabă, și-au înființat propria publicație pe care o scriu chiar angajații ATRU, că doar ziarist poate să fie oricine, și au elaborat un plan mișelesc cum să distrugă ceea ce exista deja de o jumătate de secol.

În ce privește cei trei piloni importanți, situația de azi din Ungaria este foarte gravă: învățământul românesc este la pământ și doar un miracol ar mai putea să-l ridice de acolo și să-l îmbunătățească, biserica este expusă unor situații umilitoare, de cerșetor, din cauza finanțării foarte proaste, iar presa este forțată să îngenuncheze și să renunțe la libertatea de exprimare, dacă mai vrea să existe.

Eva Iova

Pe scurt...

POLIȚIȘTI ROMÂNI PE ȘTRANDURILE MAGHIARE

Săptămâna trecută, polițiștii maghiari și români au patrat împreună la Iula. Pe ștrandurile din județul Bichiș, în sezonul estival, se găsesc numeroși turiști români, drept pentru care, Inspectoratul de Poliție al Județului Bichiș și Inspectoratul de Poliție al Județului Arad au asigurat împreună patrule comune pe ștranduri, până în 10 august, sub numele „Vara 2009”. Scopul acțiunii a fost prevenirea și împiedicarea furturilor la Băile Cetății și la alte obiective turistice din Iula, precum și facilitarea rezolvării problemelor unor păgubiți. La ștrandul din orașul Hajdúszoboszló, în perioada 3–23 august, polițiști români din județul Bihor, cunoscători de limbă maghiară, ajută poliției locale atât pe ștrand cât și în circulație.

„FORUMUL COOPERĂRII” ÎNTRE AUTORITĂȚILE ROMÂNE ȘI MAGHIARE

Peste 85 de persoane au participat, sâmbăta trecută, la „Forumul cooperării”, desfășurat în cadrul proiectului cu titlul „Centru de cooperare transfrontalieră și dezvoltare rurală sustenabilă – Ciurmeghiu – CCTC”, finanțat prin programul PHARE, România – Ungaria. Manifestarea a fost organizată de Primăria comunei, în calitate de beneficiar, având ca partener maghiar Primăria din Micherechi, Ungaria.

POPULAȚIA UE AJUNGE LA JUMĂTATE DE MILIARD

La începutul lui 2009, populația Uniunii Europene s-a apropiat de 500 de milioane. Anul trecut, numărul celor care trăiesc în UE a crescut cu 0,4%, ajungând la 499,75 de milioane – constată publicația „Világgazdaság”, pe baza datelor publicate de Eurostat. Și datele anului trecut prevăd că populația UE crește constant de patru ani, deși în Germania, rata natalității a scăzut. Modificările demografice determinate de numărul persoanelor care migrează, respectiv de ratele natalității și mortalității arată creșteri semnificative în alte trei mari state membre ale UE – Franța, Marea Britanie și Spania.

Jurnaliștii români din jurul României își strâng rândurile

(Urmare din pagina a 3-a)

Încurajăm păstrarea limbii, a culturii, a tradiției românilor din jurul frontierelor României fără însă a uita vreodată că prima responsabilitate a unui cetățean este loialitatea față de propriul lui stat. Niciodată nu o să cerem românilor din afara frontierelor să nu fie loiali statului pe teritoriul căruia trăiesc. Este, dacă vreți, un mod de a îmbina corectitudinea față de statele vecine, dar în același timp avem exigența ca standardele europene să fie respectate...

Important este că România a depășit faza la care își putea permite să nu țină cont de minoritățile din jurul propriilor frontiere. Minoritățile sunt un element care ne leagă de statele vecine și nu un element care ne dezbină, care ne desparte. Pentru a ne lega însă solid, temeinic, drepturile minorităților române din țările din jurul frontierelor trebuie să fie respectate pentru ca aceste minorități să fie chiar liantul cel mai important al relației bilaterale, fie că vorbim cu Kievul sau cu Belgradul sau cu Budapesta.” Traian Băsescu a accentuat de mai multe ori că lui îi mai place să ne numească „românii de aproape”, decât românii din jurul granițelor.

Ungaria și Ucraina, exemple negative

Răspunzând la o întrebare referitoare la relația cu Ucraina, Băsescu a afirmat că trebuie ca

România să aibă răbdare și perseverență și a recunoscut că „avem asimetrie și cu alte state”. A dat ca exemplu cazul Ungariei: „Noi ne-am respectat promisiunea și am amplasat statuia a nu știu câți generali maghiari, dar statuia lui Șaguna nu este amplasată nici la această oră la Iula”, a accentuat președintele Băsescu.

Jurnaliștii de la portalul *Unimedia* au primit un premiu de excelență din partea fondatorilor acestui forum, iar placheta a fost înmănată chiar de președintele Traian Băsescu.

Prima vizită a unui șef de stat român la românii din Timoc

Sâmbătă, 8 august, congresul a continuat la Cladova, în Serbia, unde jurnaliștii au fost martorii

unui moment inedit: prima vizită a unui președinte al României la românii din Valea Timocului. Traian Băsescu a susținut un discurs pe esplanada din fața Casei Tineretului din Cladova, în prezența a aproximativ 1.500 de români, spunându-le că ei reprezintă o „punte” între București și Serbia. „Faptul că sunt aici este o dovadă de respect a președintelui *Boris Tadic* pentru sârbii și românii care trăiesc în Serbia. Vreau să știți că, în spiritul bunelor relații pe care le avem cu Serbia, românii din Serbia au dreptul să învețe în românește, să își respecte cultura, așa cum noi garantăm sârbilor din România dreptul la educație, cultură, la biserică în limba maternă”, a declarat șeful statului român.

Referindu-se la relațiile bilaterale între România și Serbia, el a reiterat faptul că România susține integrarea Republicii Serbia în Uniunea Europeană. „În interiorul Uniunii Europene promovăm liberalizarea sistemului de vize între Uniunea Europeană și Serbia. Românii de lângă noi sunt cei de care dorim să avem grijă așa cum putem și să le asigurăm cultura și biserică în limba maternă”, a mai spus președintele, încheind prin ai asigura pe românii din Serbia de „toată dragostea” sa.

Președintele Traian Băsescu s-a prins apoi, într-o oră, alături de câteva zeci de români din Voivodina și Valea Timocului.

E. Iova

Dansatori din Pocei la Valea lui Liman

Pe 24 august, la Valea lui Liman din județul Timiș, se va desfășura o nouă ediție a festivalului „Nedeea Românilor de Pretutindeni”, care adună pentru a 19-a oară bășăștenii iubitori de folclor, unde cântecul și dansul popular autentic vor face parte din „meniul” celei mai îndrăgite serbări câmpenești de peste an.

Ore frumoase petrecute alături de ansambluri folclorice din țară și de peste hotare făgăduiește și nedeea de anul acesta. Pe lângă ansambluri din România, Serbia, etc., vor evolua în fața publicului și ansamblul de dansatori din Pocei, condus de *Gheorghe Gros* din Chitighaz. Dansatorii din Pocei vor face cu această ocazie și o scurtă excursie pe meleaguri timișene, în perioada 22–24 august.

A.B.

Otlăcani la sărbătoarea secerișului din Alba Iulia

În satul Bucerdea Vinosă din județul Alba Iulia, pe 23 august va avea loc sărbătoarea „Cununa Grâului”, la care vor participa și un grup și români din Otlaca-Pustă. An de an, tineri și vârstnici participă la reînvierea unui obicei pierdut, cel al sărbătorii secerișului. Pierdut în negura timpului, obiceiul este acum un „spectacol” cu strigături, regizare de șezătoare, cântece, toate culese de la vârstnicii satului. Atmosfera este întreținută de degustarea de vin, de plăcintele pe lespede, de jocul de cărți, de voia bună ce emană din cântece de joc. Manifestarea va fi organizată de Asociația „Traditions Group”, asociație care dispune de un parteneriat de colaborare transfrontalier cu asociații din Micherechi, Iula și Otlaca-Pustă.

A. Butar

Micii creatori din Micherechi s-au adunat din nou în tabără

Prima săptămână din luna august a adunat din nou în jur de 40 de copii la Casa de Cultură din Micherechi, unde s-a organizat cea de-a șasea ediție a taberei de creație pentru copii. În organizarea Centrului pentru Protecția Familiei din Micherechi și cu sprijinul consistent al primăriei și al întreprinzătorilor locali, și în acest an copiii au putut petrece o săptămână într-o tabără cu un conținut bogat și variat. Au făcut cunoștință cu diferitele ramuri ale artei plastice, de la pictat icoane (de către pictorii *Alina* și *Attila Bajkó* din Timișoara) până la pictură și olărit (ajutați fiind de *Ungvári Mihály* din Ghian), au fost introduși în tainele cântatului la tulpă de către tulpăreasa *Argentina Flocă* din comuna Avram Iancu, care le-a prezentat și un film pe DVD despre comuna de la poalele Muntei Găina, de unde a sosit la Micherechi alături de cei doi copii ai primarului de acolo, *Paul Alexandru* și *Răzvan Heler*, și doi mici artiști în cântatul la tulpă. Progra-

mul săptămânii a mai cuprins întreceri sportive, tot felul de concursuri literar-artistice distractive, profesoara *Ana Netea Benye* i-a pus la încercare pe copii întrecându-se cine știe mai mult despre obiceiurile și tradițiile românești locale. Ziua de joi a fost rezervată unei excursii la Iula, unde copiii au vizitat Cetatea și împre-

jurimile, Catedrala ortodoxă „Sf. Nicolae” și altele. Ultima zi a fost dedicată distracției, venindu-le în ajutor DJ Tomuța, care a făcut muzică pe placul copiilor și au cântat karaoke. Pe lângă copiii din Micherechi, la tabăra de creație au participat și copii din Ianoșda și Mădăraș, localitate înfrățită cu Micherechiul.

E. Iova

În tabăra de la Poiana Pinului

Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, în parteneriat cu Ministerul Tineretului și Sportului și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, a organizat la Poiana Pinului un program de tabere la care au fost invitați copii români din afara granițelor. Din Ungaria au participat copii din Iula, Chitighaz, Micherechi și Bătaia. Din Micherechi au participat, la tabăra din ultima săptămână a lunii iulie, 6 elevi, însoțiți de *Zoltán Ruja*, coordonatorul de grup, directorul școlii și soția sa. La tabără a participat și *Dora Pătaș*, eleva din clasa a opta a școlii generale din Micherechi, care și-a scris amintirile pentru *Foaia românească*. (A.C.)

Am avut o surpriză plăcută auzind la telefon că din partea școlii generale din Micherechi am posi-

bilitatea să iau parte la tabăra din Poiana Pinului din Buzău.

Am fost foarte bucuroase îm-

preună cu alte eleve din școala noastră să aflăm această veste bună. Pornirea a fost pe 26 iulie, duminică seara la ora 11.00, de la vama din Vârșand. După ce toată noaptea am fost pe drum, la Poiana Pinului am ajuns ziua următoare înainte de masă, cam pe la ora 11.00. În ziua respectivă doar ne-am odihnit.

A doua zi, marți, am avut organizat tot felul de ocupații. Grupa din Micherechi a ales olăritul. Am urmărit cu atenție toate informațiile primite despre acest meșteșug. Pe lângă aceasta, au mai fost organizate ocupații de dans, muzică și desen. În următoarea zi am avut o excursie la o mănăstire din apropiere, după care am făcut o plimbare prin pădure. Tot în această zi am fost la plajă. Seara am avut și discotecă.

În această tabără ne-am plimbat foarte mult și am avut posibilitatea să facem cunoștință cu ceilalți elevi români sosiți din alte țări. Joi am continuat lucrările din cadrul ocupațiilor, iar după masă am fost la plajă. Vineri dimineața am fost în excursie la București. Acolo am vizitat Parlamentul și alte monumente importante ale capitalei române.

Sâmbătă au fost prezentări de dans, muzică și povești. Seara am pornit spre casă cu multe amintiri plăcute.

Dora Pătaș, elevă

Pe scurt...

JULA

În perioada 14-16 august, iubitorii dansului popular vor putea participa la cea de-a XV-a ediție a Festivalului internațional de dans popular care se va desfășura la Cetatea din Iula. Alături de sute de dansatori, veniți din mai multe colțuri ale țării și din străinătate, dansatorii echipei „Mânântălu” din Micherechi vor urca pe scenă în după-masa zilei de 15 august de la ora 15.00. În seara de 15 și 16 august vor prezenta dansuri românești și dansatorii Echipei de Cameră a Centrului de Documentare și Informare al ATRU.

CENADUL UNGURESC

Duminică, 9 august, la biserica ortodoxă română din Cenadul Unguresc, în urma Sf. Liturghii săvârșite de preotii Ioan Octavian Rudeanu de la Hunedoara, Marius Maghiaru de la Budapesta și parohul Aurel Becan, a avut loc un parastas în amintirea celui care a fost Svetozar Unc, ridicat de familia îndoliată. Aceștia s-au rugat pentru sufletul lui, la împlinirea a 40 de zile după trecerea la cele veșnice.

JULA

Pe 20 august, de ziua înțelegerii statului maghiar de Sfântul Ștefan, cea mai mare sărbătoare a Ungariei, în parcul Cetății din orașul Iula vor avea loc o serie de programe culturale. În seara zilei de 21 august, pe scena în aer liber de pe lacul Cetății va avea loc o seară de dans popular, programul serii încheindu-se cu concerte și foc de artificii.

MEDGYESEGYHÁZA

Pentru a XV-a oară a fost organizat, în perioada 7-9 august, Festivalul Lubeniței la Medgyesegyháza. În programul celor trei zile au figurat și concerte de folclor, în cadrul căreia, în ziua de sâmbătă, au fost organizate programe culturale românești, la care și-a dat concursul și solistul micherechean Grigore Poiendan, acompaniat de fanfara de păstrare a tradițiilor „Melodia”, pe care a înființat-o Elek Török din Micherechi.

Un martor al începuturilor, la pragul de trecere de la școala confesională la cea de stat, 1946–1948, cu prezența încă pentru puțin timp a dascălilor din vechea gardă (Tarpai Ottó, Gh. Negru, Kukla Rozalia) și sub directoratul lui Arus Albert, apoi Frederic Wild, a fost și *Mihai Ianc*.

Născut la Micherechi în data de 19 iulie 1937, în familia Mihai Ianc – tatăl și Floare Buta – mama, Mihai Ianc face primele patru clase primare în sat (1943–1947), având ca dascăli pe Marius Turcu și Székely Jánosné. Cum părinții copiilor erau înștiințați de pornirea școlii generale românești de la Julia, elevul micherechian se înscrie în clasa a 5-a la școala românească, în acel an încă cu statut confesional, pe lângă biserică. După ce se schimbă mai mulți diriginți la această clasă (Tarpai Ottó – sept.-oct., Lőrinczy Miklós – oct.-dec.) din decembrie are ca diriginți pe părintele Gheorghe Negru, care îi va preda exerciții agricole, conversația, geografia, româna, franceza, apoi matematica. E clasa pe care Gh. Negru o va duce până la absolvirea clasei a 8-a în 1951 și ultima clasă la care mai predă părintele-dascăl la această școală. Mihai Ianc, cu colegii săi de început și de internat și cămin (Lucian Ivor Magdu, Mihai Monoc, Ioan Măndruțau, Petru Ruja, Gh. Marc, Al. Hoțopan) aparține unei

Școala românească din Julia – 60 de ani (39)

Mihai Ianc

(1937–)

Dirigintele Mihai Ianc, împreună cu absolvenții școlii generale, promoția 1982–90

promoții foarte puternice, inițial cu 35 elevi, dar din care termină abia 16. Situația se repetă și în perioada liceului românesc (1951–1955), când se înscriu 26 în anul I și absolvă promoția și generația a treia a liceului românesc doar 17, sub diriginția Margaretei Leu, profesoara de matematici. Are ca director pe Petru Silaghi la liceu, Petru Pomuț la cămin, iar printre profesori pe Lőrinczy Zoltán, Iosif Balogh, Iosif Csala, Hernádi Lajos, Lucia Borza. După absolvirea liceului, timp de un an, 1955–1956, lucrează ca bibliotecar la Șercad. Deși inițial intenția sa era să urmeze științele agrico-

le la Debrețin, printr-un concurs de împrejurări ajunge la Școala superioară din Seghedin, la secția română-istorie, cu completarea educației fizice (1956–1959). După absolvire, lucrează o bună bucată de vreme la Crâstor (1959–1974), unde predă la școala generală educație fizică și istorie, având coleg pe Gheorghe Hoțopan, care predă maghiara și româna. Tot aici duce și o activitate publică intensă, fiind membru în sfatul comunei, director al casei de cultură și organizează activitatea sportivă din sat. Trece apoi la Școala din Aszód – Karcál, unde preia istoria în maghiară și educația

fizică (1975–1976). Ultima staționare, până la pensionarea sa, este la școala românească din Julia (1976–1991), unde activează ca profesor de sport, în colaborare cu Gh. Negru, profesor la liceu. Acti-

vitatea sa de profesor s-a intersectat cu cea de antrenor, având, alături de colegul său, succese remarcabile cu echipele de volei și handbal în întrecerile pe județ și pe țară. Se căsătorește cu Maria Cozma, tot profesoară, și are doi băieți, Zoltan (1965) și Mihai Tiberiu (1969), absolvenți și ei ai școlii generale și liceului julian, azi medici veterinari cu prestigiu profesional. Generațiile de elevi julani pe care le-a avut au fost din cele mai dragi dascălului, care s-a bucurat că foștii elevi, ajunși la maturitate, îl mai caută din când în când și se bucură de întâlnirea cu dirigințele lor de școală generală. Ar merita să-și umple anii de pensie cu amintiri cu colegii din generația de liceu, ca și cu dascălii de odinioară. Mihai Ianc are darul povestirii și puterea să aștearnă pe hârtie toate gândurile care l-au însoțit prin școală.

Cornel Munteanu, Baia Mare
Urmează: 40. Lucian Magdu

Dirigintele Ianc, alături de directorul Ioan Budai și adjunctul Iosif Görbedi, cu absolvenții din 1978

Mihai Ianc (st. jos), alături de colegii săi de liceu: (sus, de la stânga) Gheorghe Marc, Lucian Magdu, Alexandru Hoțopan, (jos, mijloc) Gheorghe Rotiș și Ladislau Rotar

Sportivele alături de cei doi profesori de sport, Mihai Ianc și Gheorghe Negru

Vând loc de veci aproape de Eminescu!

Piața imobiliară a căzut, automobile nu se mai cumpără ca altădată, nici în excursii nu prea mai merge lumea. Suntem în plină criză economică și totul pare să meargă prost, mai puțin afacerile cu locuri de veci. Pe principiul „Verba volant, scripta manent”, românul este dispus să plătească până și 20.000 de euro pentru o garsonieră „de lux” la Cimititul Bellu. Ce Dumnezeu? O dată moare omul și parcă odihna veșnică e altfel când ești vecin cu Mihai Eminescu sau cu Ion Dolănescu. Afacerile de genul acesta nu sunt tocmai legale, dar ce contează dacă iese banul și toată lumea e mulțumită.

Măgarii, un ajutor important la alegerile prezidențiale

Peste 3.000 de măgari vor fi folosiți la transportarea a milioane de buletine de vot în regiunile muntoase ale Afganistanului, pentru alegerile prezidențiale ce vor avea loc la 20 august, a anunțat un oficial din cadrul Națiunilor Unite.

În contextul în care infrastructura în Afganistan este una deficitară și multe dintre localități sunt izolate, autoritățile au fost forțate să vină cu soluții inovatoare pentru a pune materialele de vot la dispoziția electoratului. Kai Eide, trimisul special al ONU în Afganistan, a efectuat o vizită la sediul IEC (Comisia Electorală Independentă) din Kabul, unde a urmărit cum buletinele de vot au fost îndesate în cutii albastre și încărcate în camioane. „Vor fi implicate 3.500 de camioane pentru transportarea materialelor la centrele de votare. De asemenea, peste 3.000 de măgari vor fi folosiți pentru ducerea buletinelor de vot în zonele izolate ale țării”, a precizat Eide.

Afganistanul – notează AFP – este una dintre cele mai sărace țări din lume, 80% dintre locuitorii săi trăind în zone rurale, în case fără electricitate, informează Agerpres.

Care e mai departe?

Prunariu își propune să ajungă pe lună. Înainte de a pleca, lasă un bilet mamei lui în care scrie:
„Am plecat pe lună. Mă întorc peste 3 zile.”
Când se întoarce, mama lui tot nu era acasă, dar în schimb îi lăsase un bilet:
„Am plecat la coadă la ouă. Nu știu când mă întorc.”

Dragi turiști,

Dacă doriți să vă relaxați în orașul balnear Jula, într-un peisaj plin de iarbă verde, la o familie vorbitoare de limbă română, Vă rugăm să sunați cu încredere următoarele numere ale

Pensiunii Rebeca:

+36/30-610-8713
+36/30-645-5131

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

17 AUGUST, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

18 AUGUST, MARȚI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

19 AUGUST, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

20 AUGUST, JOI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

21 AUGUST, VINERI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

22 AUGUST, SÂMBĂȚĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

23 AUGUST, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Emisiune ecumenică 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00–18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

Ecranul nostru

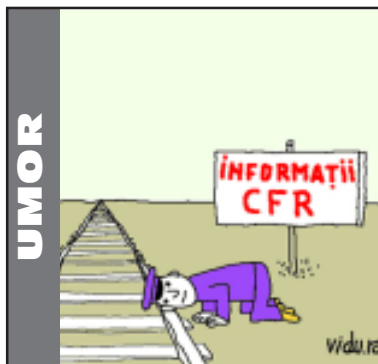
miercuri, 19 august 2009 (m1 ora 13.45)

Reluare: vineri, 21 august 2009 (m2 ora 9.25)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Televiziunea Maghiară în emisiunea sa în limba română de această dată vă invită la un concert susținut de maestrul taragotist, Dumitru Fărcaș. În anul 2000, Dumitru Fărcaș a primit la Budapesta, în cadrul Olimpiadei de Muzică și Dans, premiul INTER-LYRA. Cu această ocazie, maestrul taragotist a dat mai multe concerte în Ungaria. Unul dintre acestea a avut loc la Centrul Cultural Român din Jula, pe care telespectatorii Ecranului nostru îl vor vedea de data aceasta în reluare.

Realizator: Ștefan Crâsta

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior și îndeplinește și funcția de Centrul Cultural Românesc pentru comunitatea românească din Ungaria.

Căminul de elevi oferă loc de cazare și pentru turiști. Se află foarte aproape de Cetatea istorică a orașului și de Băile Termale.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Prețuri:

În camerele de cămin:
2.740 ft/persoană/noapte (pentru 1 – 2 noapte)
2.500 ft/persoană/noapte (mai multe nopți)

În camerele pensiunii:
3.200 ft/persoană/noapte (pentru 1 – 2 noapte)
3.000 ft/persoană/noapte (mai multe nopți)

Contacte:

e-mail: romiskgyula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Editarea a 8 pagini din acest săptămânal sunt finanțate de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.

*

E hetilap 8 oldalának megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány biztosítja.

Foto: Robert Ruja

Starețul Arhimandrit *Nestor Iovan* scrie următoarele: „Cu voia lui Dumnezeu, suntem popor creștin încă din primele veacuri ale creștinismului, ne-am format ca popor român și creștin deodată. De aceea, în ființa noastră românească, de la început a fost implantată și trăirea morală creștină. Am fost și suntem un popor care

Micherecheni, la mănăstirile din țara-mamă

niciodată nu a căutat să domine pe alții, ba în contră, a fost îngăduitor, a dat dovadă de înțelepciune, credință puternică în Dumnezeu și răbdare desăvârșită, apărându-și cu demnitate interesele religios-morale și naționale, acesta datorită credinței

noastre creștin-ortodoxe, care ne-a călăuzit de-a lungul a două milenii de existență. Bisericele și mănăstirile noastre Ortodoxe sunt cele mai grăitoare dovezi ale trecutului nostru.”

Dorul de a vedea câteva dintre aceste Sfinte Așezăminte ne-a dus pe

noi, un grup de credincioși de la Oastea Domnului din Micherechi, în țara-mamă în zilele de 8–9 august. Programul acestor două zile de pelerinaj a fost întocmit de părintele *Marian Mărcuș*, care împreună cu fiul său *Darius* (și el student la teologie) s-au străduit ca

acesta să fie cât mai bogat (în sensul sufleteș pentru noi). Prima zi am vizitat Sfânta Mănăstire Hodoș-Bodrog, Șag-Timișeni, Sf. Ilie de la Izvor și sfântul locaș cu numele Izvorul Miron Românești, unde am fost și cazați.

A doua zi, răsăritul soarelui ne-a întâmpinat la Mănăstirea Piatra Scrisă, iar apoi am luat parte la Sfânta Liturghie oficiată de părintele nostru drag, *Marian Mărcuș*, într-o biserică din Caransebeș. După terminarea liturghiei, părintele ne-a invitat la el acasă unde am fost serviți cu multă dragoste de către dumnealui și familia sa.

În numele participanților îi mulțumim Bunului Dumnezeu că a făcut realitate din visul *Auricăi Gurzău*, care din cauza operației copilului dânei (pentru vindecarea și sănătatea lui Ionică ne rugăm toți cei părtași) nu a putut lua parte la acest pelerinaj, dar care cu câteva luni în urmă a început să organizeze cu multă grijă acest eveniment pentru noi. Îi mulțumim. **Bertold Netea**

Parohia Ortodoxă din Apatu a organizat un pelerinaj de două zile, pe 25–26 iulie, pentru credincioșii din localitate, în județul Sălaj. Peste 30 de pelerini, însoțiți de preotul paroh *Origen Sabău*, în cele două zile au vizitat mai multe obiective importante din zona Sălajului, mai ales obiective religioase. Părintele Sabău ne-a informat că primul popas făcut a fost grădina botanică din Jibou, după care au vizitat Catedrala „Sfânta Vineri” din Zalău, prima biserică cu vocație de „catedrală” din oraș, interiorul căreia este o minicopie după Catedrala Sfânta Sofia din Constantinopol. Spre seară, credincioșii din Apatu au ajuns la țelul pelerinajului, la Mănăstirea Bic de lângă Șimleul Silvaniei, unde au și poposit peste noapte și au luat parte la Vecernia din seara de sâmbătă, iar duminică dimineața au participat la Sfânta Liturghie la sfârșitul căreia au avut ocazia să participe și la taina Sfântului Maslu.

Pelerinajul apatenilor în județul Sălaj

„Credincioșii au rămas încântați de primirea măicuțelor de la mănăstire, de dragostea cu care au fost întâmpinați și serviți în

timpul șederii la mănăstire. A fost o duminică înălțătoare. Ne-am întâlnit acolo și cu un grup de pelerini de la Târgu Mureș, ne-am cunoscut cu

ei, au fost comunicări foarte frumoase între oameni și eu cred că Dumnezeu a rânduit ca să se vadă, să se cunoască și să se schimbe ceva în

concepția oamenilor, aș putea zice chiar și a celor din Ungaria, față de toleranța, dragostea și primirea ce știu să o facă cei din România”, ne-a declarat pr. *Origen Sabău*. **Iulia Kaupert**

